

**Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej
„Nauczanie religii i katecheza w Europie ze szczególnym
uwzględnieniem Polski, Anglii i Słowenii”
(„Religious Education and Catechesis in Europe
with the Special Focus on Poland, England and Slovenia”)
Słowenia, Ljubljana, 25 III 2010 r.**

25 marca 2010 roku odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Religious Education and Catechesis in Europe with the Special Focus on Poland, England and Slovenia” dotycząca nauczania religii i katechezy w Europie ze szczególnym zwróceniem uwagi na Polskę, Anglię i Słowenię. Konferencja odbyła się na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu w Ljubljanie, a językiem wykładowym był język angielski, jednak w szczególnych sytuacjach tłumaczono fragmenty wystąpień na język słoweński. Uczestniczyli w niej eksperci z tej dziedziny pochodzący z Polski i Słowenii, a także studenci.

Ksiądz prof. dr hab. Stanko Gerjolj (dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu w Ljubljanie) w wykładzie „Ujęcie integralne edukacji religijnej” („Religious Education as an Integrated Approach” – „Verski pouk kot celosten pristop”) podkreślił potrzeby psychologiczne młodych ludzi w XXI wieku, bowiem współczesna młodzież wymaga wprowadzenia do samoedukacji, samowychowania i odpowiedzialnego korzystania z wolności. Jest to szczególnie ważne w krajach postkomunistycznych, gdzie przez wiele lat formowano tożsamość osobową młodych głównie poprzez wskazywanie zewnętrznych wrogów. Obecnie istotne jest odniesienie do wartości jak również prezentacja rzeczywistości religijnej jako istotnej w kształtowaniu tożsamości człowieka.

Elżbieta Osewska dr hab. (UKSW Warszawa) w wykładzie „Edukacja religijna i katecheza w Anglii” („Religious Education and Catechesis in England” – „Verski pouk in kateheza v Angliji”) uświadomiła złożoność sytuacji katolików w Anglii i znaczenie szkół katolickich. O ile w szkołach wyznaniowych katolickich, anglikańskich i prowadzonych przez inne wyznania chrześcijańskie można mówić o wymiarze formacyjnym edukacji religijnej to w pozostałych szkołach występuje raczej nauczanie wieloreligijne lub nawet edukacja kulturowo religijna. Stąd szczególna troska katolików o nauczanie religii podejmowane w szkołach katolickich i jego ściśle powiązanie z katechezą parafialną i rodzinną. Nowym wyzwaniem dla edukacji religijnej w szkołach katolickich jest wzrastająca liczba dzieci migrantów pochodzących z różnych rejonów świata, w tym z Polski, którzy przywożą odmienne tradycje religijne.

Nauczanie religii w Polsce zostało zaprezentowane przez ks. dr hab. Józefa Stałę, prof. Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, który w wykładzie „Edukacja religijna i katecheza w Polsce” („Religious Education and Catechesis in Poland” – „Verski pouk in kateheza na Poljskem”) podkreślił silny związek pomiędzy nauczaniem religii i katechezą a przynależnością Polaków do Kościoła. Przypomnił, że wysoki współczynnik uczestnictwa Polaków we Mszy Świętej niedzielnej i świątecznej oraz przystępowanie do sakramentów jest również konsekwencją regularnie prowadzonej, nawet w okresie socjalizmu, katechezy parafialnej. Wskazał jednak także na potrzebę współpracy wszystkich środowisk wychowania religijnego: rodziny, parafii i szkoły, gdyż nawet najlepiej zorganizowana i realizowana edukacja religijna w szkole potrzebuje bazować na fundamencie katechezy rodzinnej oraz parafialnej.

Z kolei s. prof. dr hab. Erika Prijatelj (urszulanka, profesor Wydziału Teologicznego Uniwersytetu w Ljubljanie) w wykładzie „Możliwości edukacji religijnej i katechezy w zsekularyzowanej Europie” („Possibilities for Religious Education and Catechesis in the Secularized Europe” – „Možnosti za verski pouk in katehezo v sekularizirani Evropi”) ukazała europejskie inicjatywy dotyczące edukacji religijnej, które przyczyniają się do większej otwartości i współpracy między różnymi religiami. Współczesny pluralizm religijny domaga się odpowiedzialnej postawy przedstawicieli poszczególnych religii uwzględniającej przygotowanie młodych do życia w wielokulturowym i wieloreligijnym społeczeństwie, co winno zostać uwzględnione w nauczaniu religii w szkole.

Natomiast ks. prof. dr hab. Janez Vodičar (salezjanin, profesor Wydziału Teologicznego Uniwersytetu w Ljubljanie) w wykładzie „Sytuacja i rola edukacji religijnej w państwowej szkole słoweńskiej” („Situation and Role of Religious Education in Slovenian State Schools” – „Stanje in vloga verskega pouka v slovenskih javnih šolah”) zaprezentował rozwój i miejsce nauczania religii w słoweńskim systemie edukacyjnym, które jest zupełnie odmienne od nauczania religii w polskim systemie edukacyjnym. Zasadniczo bowiem nie istnieje nauczanie religii w państwowej szkole na Słowenii, a jedynie na ostatnim etapie edukacji w szkole średniej pojawia się przedmiot nieobowiązkowy – religia i etyka.

Ksiądz dr Andrej Šegula (franciszkanin, wykładowca Wydziału Teologicznego Uniwersytetu w Ljubljanie) w wykładzie „Katecheza w Słowenii od II wojny światowej do dzisiaj i jej przyszłe perspektywy” („Catechesis in Slovenia from World War II to the Present Day and Its Future Prospects” – „Kateheza v Sloveniji od druge svetovne vojne do danes in njene perspektive za jutri”) przedstawił rozwój katechezy parafialnej na Słowenii po drugiej wojnie światowej. Ze względu na brak nauczania religii w szkole na Słowenii miała ona szczególne znaczenie zarówno w okresie komunizmu jak i współcześnie. Postępujący proces sekularyzacji społeczeństwa stawia przed katechezą parafialną nowe wyzwania.

Ostatni prelegent, dr Tadej Stegu (wykładowca Wydziału Teologicznego Uniwersytetu w Ljublanie), w wykładzie „Katecheza dorosłych na Słowenii: ożywienie katechumenatu na Słowenii” („Adult Catechesis in Slovenia: Revival of Catechumenate in Slovenia” – „Kateheza odraslih v Sloveniji: oživljanje katechumenata”) podkreślił znaczenie katechumenatu na Słowenii i jego rolę w katechezie dorosłych. Wskazał, że w postsocjalistycznym społeczeństwie Słowenii, katechumenat dorosłych przygotowujących ich do chrztu i udziału w życiu wspólnoty Kościoła, jest niewątpliwie ogromnym wyzwaniem, które wymaga przygotowania duszpasterzy do jego odpowiedzialnego podjęcia, a jednocześnie szansą na ożywienie życia religijnego Słoweńców.

Zaprezentowana Konferencja była m.in. rezultatem zainicjowanych kontaktów pracowników naukowych UKSW, UP Jana Pawła II i Uniwersytetu w Ljublanie w ramach programu Erasmus. Pierwsza wymiana myśli i doświadczeń odbyła się w formie sesji międzynarodowej 16 stycznia 2010 roku na UKSW, drugim etapem była omawiana Konferencja, zaś kolejnymi są zaplanowane międzynarodowe konferencje w Tarnowie (25 maja 2010 roku) oraz na Słowenii w Maribor (wiosna 2011 roku).

Elżbieta Osewska
UKSW Warszawa